

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 44

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXIX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

проблеми жіночої емансипації та реалізації. Персонажі твору постають інструментами втілення ідей, які були означені автором і розкриття яких є метою написання твору. Саме стійкість в ідейних переконаннях є маркером внутрішнього світу персонажів.

Отже, одеській інтелігенції в більшій мірі були притаманні такі риси, як творчість, освіченність, бажання змінювати життя на краще, здатність розмірковувати. Такий прошарок суспільства мав велике майбутнє у розвитку освіти, культури країни. [1, с. 23 - 25]

-
1. Касьянов Г. В. Українська інтелігенція на рубежі ХІХ–ХХ століть: соціально-політичний портрет. – Київ: Либідь, 1993. – 176 с.
 2. Нечуй-Левицький І. С. Над Чорним морем. Харків: Фоліо, 2008. 220 с.
 3. Нечуй-Левицький І. С. Загальний огляд найновішої русько-української літератури. *Зібрання творів у 10-и томах*. Т.10. К.: Наукова думка, 1966. С. 160-168.

ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ СЕРГІЯ ЖАДАНА НА СУЧАСНУ МОЛОДЬ

Іщенко. Е.

Сергій Вікторович Жадан неодмінно привертає багато уваги своєю творчістю. Більшість знають його через «Ворошиловград», «Депеш Мод» та «Інтернат». Інші можливо бачили його ім'я читаючи поезію у перекладі з іноземної мови. Деякі знають чоловіка, як активного громадського діяча, який симпатизував лівим/анархістським ідеям у 2004 році. А шанувальники української рок - музики, безсумнівно знають Сергія Жадана як фронтмена груп «Жадан і собаки» та «Лінія Маннергейма».

Перш за все, Сергій Жадан – письменник. Без згадки про нього не проходить жодної розмови про сучасну літературу. Його особистість і творчість отримують найбільшу медійну увагу серед літераторів в

культурному просторі України та зарубіжжя. Письменник став яскравим представником сучасної літератури, який своєю творчістю презентував нову хвилю, адже він зробив спробу висвітлити проблеми сучасного суспільства. Письменник пише переважно про покоління 1990-х років, з якого вийшов сам. Для нього цей період – «якась підсвідома стратегія, хронологія однієї генерації». Саме про це розповідається в автобіографічному романі «Депеш Мод» (2004 р.), романі у формі нотаток «Anarchy in the UKR» (2005 р.), збірці малої прози «Гімн демократичної молоді» (2006 р.) та інших. Така увага до проблем свого покоління, знання специфіки його існування «зсередини» дозволили С. Жадану завоювати визнання своїх творів на міжнародному рівні, бо «масштаб письменника визначається його здатністю об'єктивно, правдиво відбивати свою добу, а це неможливо без самоусвідомлення в часі, без виробленого ставлення до нього» [5, с. 50]

Коли читач бере до рук твір Сергія Жадана, він знає, що історія буде йому зрозуміла та читатиметься на одному диханні. Неодмінна риса мови Жадана – лексична простота та насиченість розмовними виразами, а ще – русизмами. Часто через усі ці речі його письмо переходить межі властиво літературної мови, не кажучи вже про чималі розбіжності з мовними стандартами письменників-традиціоналістів. Можна говорити, що мова Сергія Жадана в цьому сенсі є певною мірою письмом-компромісом між літературною мовою, повсякденним діалектом україномовної меншини східних областей та неправильною російською більшості мешканців Сходу нашої країни. Навряд чи хтось заперечуватиме, що на тлі реанімації іншими авторами забутої лексики, активного застосування сленгу, вітчизняній літературі не завадить також і цей підхід. Також письменник має велику схильність до епатажу та в його творах була і є переважно інверсивна лексика та іронія щодо деяких канонів чи явищ. Кажучи простіше, С. Жадан часто пише ненормативною лексикою і дозволяє собі вільно поводитися не лише з іменем естрадного співака Степана Галябарди, а й із Тарасом Шевченком чи Максимом Рильським. Та лайка в творчості письменника явно

спрямована не так на епатажування читача, як на передачу колориту, що дає можливість читачеві розслабитись, бо він бачить звичайні діалоги такими, які можуть почути щодня.

В його ранніх прозових творах характерне відображення власного життєвого досвіду, яке з роками змінюється на більш глибокий та осмислений філософський підтекст. Сучасна молодь завжди біжить від себе, намагається зрозуміти своє «Я» та знайти відповіді на всі внутрішні запитання. І здається, що Сергій Жадан знає це не зі слухів, бо у своїх творах відкрито це презентує. Категорія «втраченості», «загубленості» у реальному житті якнайкраще вписується в контекст екзистенційних пошуків персонажів С. Жадана. Вони постійно опиняються в тій чи іншій «межовій ситуації», що змушує їх обирати власну життєву позицію.[3, с. 49] Літератор показує шлях до пізнання себе та боротьбу зі своїми страхами та невпевненістю через персонажа свого роману «Ворошиловград» Германа, бо хоча він і не дуже впевнений у власній перемозі, але не полишає бажання активно проявити себе: «Ну, не вийде, так не вийде. Спробувати ж треба, правильно?».[2, с. 349] Усі події і трагедії, з якими зіткнувся Герман, відтепер змінюють його буденність і стають точкою відліку, коли починається нове життя, з'являються нові цінності й духовні пріоритети. Раніше Гера не переймався суспільними проблемами, жив відсторонено від світу і людей, та відтепер він надає перевагу активній участі у життєвих конфліктах. Основною його життєвою заповіддю стають такі слова: «Роби, що робив. Не ігноруй живих. І не забувай про смертних».[2, с. 431] Тепер його буття перестає бути «втраченим», він помічає вартість свого існування. Із погляду всього пережитого він розуміє: «...ми часто не знаємо міри своїх можливостей, боїмося заступити за межі, котрі самі для себе окреслюємо».[2, с. 440] Побачивши і прокрутивши через себе увесь путь, який пройшов Герман, читач неодмінно замотивується та зробить для себе якісь висновки. Особливо молодий читач, який ще не зовсім серйозно розуміє, як жити далі, коли, здавалось би, нічого важливого у твоєму існуванні немає.[3, с. 56 - 57]

Усі персонажі С. В. Жадана – прості люди, яких ми зустрічаємо кожного дня у своєму житті. Численні герої творів втілюють достатньо типових рис, щоб впізнавати у них якщо не власне середовище, то вже напевно – людей зі свого кварталу. Це типові жителі українських міст та містечок в уявленні інтелігенції, травмованої 1980 – 1990 роками. Як говорив сам митець; «Мені завжди були цікаві оці голоси маргінесу, голоси соціального дна. По перше, тому що їх в принципі слабко чути в культурному просторі, попри те, що в суспільному житті вони активно присутні. Ну і плюс там же зазвичай багато емоцій. Там, де багато емоцій, відповідно, є про що розказати». [1] Тобто можемо зрозуміти, що усі герої, згадані в творах, не є висмоктаними з пальця. Письменнику важливо, щоб персонажі були живими, його цікавить література «яка не боїться життя, яка має оцей резонанс із життям».[1]

Також важливо згадати про саму особистість С, Жадана. На його публічних виступах молодь уважно слухає та знімає в себе кожне його слово, в їх очах палає інтерес та зацікавленість, а по закінченню виступів залу неодмінно наповнюють бурхливі оплески. І цей ажіотаж, викликаний неймовірною харизмою митця. Він практично абсолютно відкритий і демократичний, ненав'язливий. У спілкуванні з ним не відчувається дистанції. Тобто – цілковита протилежність тому, що міститься всередині капсули стереотипу «культовий письменник». С. Жадан вважає, що говорити з публікою необхідно, бо це один зі способів стати зрозумілим, тому він завжди відповідає на запитання публіки, дуже рідко відмовляється від інтерв'ю і видає у них чіткі та лаконічні відповіді, залишаючи за собою приємний присмак. Письменник намагається бути відкритим до своєї аудиторії, бо сам цінує в людях саме вміння бути собою, коли людина така, яка вона є і не намагається грати когось, ким не являється.[4]

Отже, ми маємо ексцентричну та цікаву особистість, яка щиро бажає, щоб українська література процвітала і робить все можливе для забезпечення цього розквіту у наш час. Чи потрібна така людина як Сергій Жадан сучасній молоді? Відповідь очевидна – так, потрібна. Його тексти стають «голосом»

сучасного покоління, вражають оригінальністю творчого мислення і неординарними авторськими способами презентації. Сергій Жадан став письменником, який має вплив на формування громадської думки. Люди, особливо молодь, підуть за ним у вогонь та воду, бо це саме той чоловік, який може об'єднати людей за допомогою творчості і свого особистого підходу до висловлювання думки.

-
1. Жадан про політику, літературу...: інтерв'ю. *Українська правда*. // <https://www.youtube.com/watch?v=g3FdtYoeKdw>
 2. Жадан С. В. Ворошиловград. Харків: Фоліо, 2012. 442 с.
 3. Землянська А., Землянський А. Екзистенційні пошуки «втраченого покоління» в романі С. Жадана «Ворошиловград». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. 2020. № 95. С. 47 - 69.
 4. Сергій Жадан про себе розказав цікаві факти. *Курцев PRO*. // <https://www.youtube.com/watch?v=EsNWBp2wT9U>
 5. Шарова Т. М., Посадна Т. В. Художній час як своєрідне явище художньо-словесної творчості В. Родіонова. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: Філологія*. 2015. № 18. С. 50 - 52.

РІДНИЙ КРАЙ У ТВРЧОСТІ ПАВЛА БОЦУ

Григореску П.

Павло Боцу – поет своєї землі, свого народу та свого часу. Народився в 1933 році в молдавському селі Чамашир (нині село Приозерне Ізмаїльського району Одеської області) в селянській родині. Навчався у сільській школі. З дитинства П. Боцу виявив талант у літературній творчості, перемагав у тематичних олімпіадах. Потім закінчив Білгород-Дністровське педучилище. Вищу освіту здобув у педагогічному інституті імені І. Крянге в Кишиневі. своє подальше життя та кар'єру пов'язав із Молдовою. Він хотів стати учителем, а у підсумку став журналістом. Починав із рядового співробітника в газеті «Молдова сочиалистэ». Пізніше, з 1965 року до кінця життя був